

11 Kasım 1962 tarihli

KÜVEYT DEVLETİ ANAYASASI

Tercüme : Doç. Dr. Servet ARMAĞAN

T A K D İ M

1961 senesinden beri müstakil bir Devlet olan Küveyt, 14 Mayıs 1963 tarihindenberi de Birleşmiş Milletler'e üyedir.

11 Kasım 1962 (14 Cumad- el - Sani 1382) tarihli Küveyt Devleti Anayasası, Küvety Büyükelçiliğinden (Ankara), temin edilen orijinal arabça metinden tercüme edilmiştir.

Anayasa, gerek bölümler ve gerekse hükümleri bakımından oldukça "modern" bir manzaraya sahiptir. Bu özellik, Anayasanın çeşitli maddelerinde göze çarpmaktadır. Hattâ, Anayasa "sosyal haklar" dan, "Anayasa Yargısı" müessesesine kadar birçok müesseseyi düzenlemiş bulunmaktadır. Ancak bu modernliğine gölge düşürecek bir husus olarak, bir İçtüzükte yer alması icab eden hükümlerin, Anayasaya alınmış olması gösterilebilir.

Küveyt irsî bir Mobarşi'dir. Devlet Başkanlığı makamını işgal eden kimseye, türkçemizde "Şeyh" denildiği için, bunu aynen kullandık. Yoksa, buradaki Şeyh, tarikat reisleri veya büyükleri için kullanılan "şeyh" mânasında değildir. Bu kelime, Devlet adı için de kullanılmakta, Küveyt Devleti yerine "Küveyt Şeyhliği" denilmektedir. Bu sebeple, Küveyt hudutları içindeki ülke için "Şeyhlik" tabirini kullanmak mümkündür. Monarşilerde, monarka her zaman Kral denilmemektedir. Bunun yerine bazan İmparator, Padişah, Şah, Han v.s. gibi isimler verilmekte ve kullanılmaktadır.

Ancak Devletin resmî ismi "Küveyt Devleti", Anayasanın da ismi "Küveyt Devleti Anayasası" şeklindedir.

Anayasanın bazı hükümleri, İngiltere'deki parlâmentarizmi yazılı Anayasa haline getirmiştir. Diğer taraftan, bu Anayasa hem 1876 (1909) ve hem de 1961 (1971 tarihli değişiklik(*) ile birlikte) Anayasalarımızın özelliklerini taşımaktadır.

Son olarak şunu ayrıca belirtelim ki, bazan parantez içinde eş veya yakın mânalı kelimeler görülmektedir. Bu kelimeler, ya asıl metne ikisinin de uyduğu, ya da serbest tercüme ile bu kelimelerin kullanılması icab ettiği haller için kullanılmıştır. Okuyucu metni kullanırken birini tercih edebilir.

*
**

Sunduğumuz tercümenin Türk okuyucularına faydalı olmasını dileriz.

(*) Bkz. RG. 22/9/1971 - 13. 964.

KÜVEYT DEVLETİ ANAYASASI

Bismillahirrahmanirrahim

Biz,

Küveyt Devleti Şeyhi

Adbullah El - Salim El - SABAH,

Mübarek vatanımızın demokratik idaresinin icablarını tamamlamak arzusu ve bu vatani ancak arab milliyetçiliği esasına göre ve dünya sulhu ve insan medeniyetinin hizmetinde idare azmi,

ve vatanın, daha fazla refahdan istifade edeceği ve onu milletlerarasında iyi bir mevkie sahip olacağı en iyi istikbale kavuşturmaya, vatandaşlara siyasî hürriyet, eşitlik, sosyal adaleti fazlasıyla sağlamak ve insan haysiyetine hürmetle yoğrulmuş bulunan arab ruhunun temellerini sağlamlaştırmak, vatanın birlik ve istikrarını muhafaza ile birlikte, İdarede Şûra'yı ve toplumun menfaatini koruma gayretinden doğarak,

bir intikal devresinde Devletin esas yapısına ait 1962 senesinin 1 sayılı özel Kanununun isdarından sonra,

ve Kurucu Meclisin kabul ettiği metne dayanarak,

İşbu Anayasayı tasdik ve ilân ettik.

BİRİNCİ BAB

DEVLET VE HÜKÜMET NİZAMI

Madde 1 — Küveyt müstakil ve tam hâkimiyete sahip bir arap devletidir. Hâkimiyetinden feragati ve ülkesinin bir parçasından dahi vazgeçmesi caiz değildir.

Küveyt halkı arab milletinin bir parçasıdır.

Madde 2 — Devlet dini İslâmdır. İslâm Şeriatı yasamanın ana kaynağıdır.

Madde 3 — Devletin resmî dili arabçadır.

Madde 4 — Küveyt, merhum ve mübarek EL - SABAH'ın evlâtlarına bağlı ırsî bir monarşidir (şeyhliktir).

Veliahd, Şeyh'in başa geçmesinden en geç bir sene içinde tâyin edilir. Veliahdin tâyini, Millet Meclisinin özel bir celsesinde Şeyhin tavsiyesi, Meclis üye tam sayısının çoğunluğunun muvafakati ve Meclisin de biatı ile bir Kraliyet Emirnâmesi ile tamamlanır.

Bu yol (şekil) ile tâyin edilmemesi halinde, Şeyh, adı geçen evlâtlarından en az üçünü veliahdlik için tavsiye eder. Millet Meclisi birine Veliahd olarak biat eder.

Veliahdlik için, reşit, âkil ve müslüman anne ve babanın meşrû oğlu olmak şarttır.

Bu Anayasanın yürürlük tarihinden bir sene içinde çıkarılacak özel bir kanun şeyhliğin tevarüse dair diğer hususî hükümlerini düzenler. Bu kanun Anayasa hususiyetlerini haiz olur ve Anayasa değişikliği için kabul edilen yol dışında değiştirilemez.

Madde 5 — Bir kanun Devletin bayrak ve amblemini, işaret, madalya ve millî marşını tesbit eder.

Madde 6 — Küveyt'deki idare demokrasidir. Hâkimiyet, her türlü iktidarın kaynağı olan halka aittir. Hâkimiyet bu Anayasada gösterilen şekilde kullanılır.

İKİNCİ BAB

KÜVEYT TOPLUMUNUN TEMEL DAYANAKLARI

Madde 7 — Adalet, hürriyet, eşitlik, toplumun dayanaklarıdır. Yardımlaşma ve karşılıklı sevgi vatandaşlar arasında sağlam bir bağıdır.

Madde 8 — Devlet, toplumun dayanaklarını korur, emniyet ve sükûneti temin eder ve vatandaşlara eşit fırsatlar sağlar.

Madde 9 — Aile, toplumun temelidir; ailenin esası, din, ahlâk ve vatan sevgisidir. Bir kanun, ailenin varlığını korur, bağlarını kuvvetlendirir, analık ve çocukluğu kendi himayesine alır.

Madde 10 — Devlet, gençliği gözetir, sömürülmekten korur ve terbiye, beden ve ruhî bakımdan terkedilmişlikten kurtarır.

Madde 11 — Devlet, vatandaşlara, ihtiyarlık, hastalık veya çalışmaz durumda olma hallerinde, yardım eder (sağlar). Aynı şekilde onlara sosyal sigorta, sosyal yardım ve tıbbî bakım hizmetlerini sağlar.

Madde 12 — Devlet, islâm ve arab geleneklerini korur ve insan medeniyetinin yürüyüşüne katılır.

Madde 13 — Öğretim, toplumun ilerlemesinin ana temelidir. Devlet bunu sağlar ve gözetir.

Madde 14 — Devlet, fen, edebiyat ve san'atı gözetir, ilmî araştırmayı teşvik eder.

Madde 15 — Devlet, genel sağlığı, koruyucu vasıtalar ve ilâç ile hastalık ve bulaşıcı hastalıklardan korur.

Madde 16 — Mülkiyet, sermaye ve çalışma, sosyal devlet ve millî servetin ana temelidir. Bütün bunlar, sosyal vazifesi olan ferdi haklar olup, kanun tarafından düzenlenir.

Madde 17 — Âmmc emlâkine dokunulamaz; onu koruma bütün vatandaşların vazifesidir.

Madde 18 — **Özel mülkiyete dokunulamaz.** Bir kimse, ancak kanun hükümleri dahilinde mülkünde tasarruftan men'edilebilir. Kanunda gösterilen hallerde ve oradaki şekillerle ve âdil bir tazminat verilmek şartıyla, umumî menfaat sebebi ile bir kimsenin mülkü istimplâk edilebilir.

Miras, İslâm Şeriatına bağlı bir haktır.

Madde 19 — **Mülkiyetin toptan (genel) müsadereyi yasaktır.** Hususî (kısmî) müsadere cezası, kanunda gösterilen hallerde hâkim kararı ile verilebilir.

Madde 20 — **Millî iktisadın temeli sosyal adalettir;** ve esasî kamu ve özel sektör arasındaki âdil bir yardımlaşmadır; hedefi iktisadî gelişme, daha fazla istihsal, hayat seviyesinin arttırılması ve vatandaşların refahını gerçekleştirmektir. Bütün bunlar kanun hudutları içinde yapılır.

Madde 21 — **Tabii servetlerin hepsi ve gelirlerinin tamamı Devletin malıdır.** Devlet, onları korur ve Devlet güvenliği ve millî iktisadın icablarına uygun olarak iyi bir şekilde işletilmesine çalışır.

Madde 22 — **Bir kanun, işçi ile işveren, ve ev sahipleri ile kiracılar arasındaki münasebetleri, iktisadî esaslara göre ve sosyal adaletin icablarına riayet ederek düzenler.**

Madde 23 — **Devlet, yardımlaşma ve yatırımı teşvik ve kredinin düzenlenişini kontrol eder.**

Madde 24 — **Sosyal adalet, vergi ve umumî mükellefiyetlerin esasıdır.**

Madde 25 — **Devlet, umumî felâket ve sıkıntılardan meydana gelen yükleri yüklenmek suretiyle sosyal dayanışmayı sağlar;** harb veya askerlik vazifelerini ifa esnasında (sebebiyle) zarara uğrayan felâketzedelerin zararını öder.

Madde 26 — **Devlet memurlukları bir vatan hizmetidir ve hizmette bulunanlara tevdi edilmiştir.** Devlet memurları vazifelerini ifa esnasında umumî menfaati gözetirler.

Kanunun gösterdiği haller dışında yabancılar resmî vazife alamazlar.

ÜÇÜNCÜ BAB

GENEL HAKLAR VE VAZİFELER

Madde 27 — Küveyt vatandaşlığını kanun tesbit eder.

Vatandaşlıktan ıskat ve vatandaşlığa alma ancak kanun hudutları içinde olur.

Madde 28 — Bir Küveytli Küveyt'den uzaklaştırılmaz ve Küveyt'e dönmesi yasaklanamaz.

Madde 29 — İnsanlar, insan haysiyeti bakımından ve kanun önünde, genel hak ve vecibelerde eşittirler. Cinsiyet, soy, dil ve din bakımından aralarında ayırım yapılamaz.

Madde 30 — Şahıs hürriyeti garanti edilmiştir.

Madde 31 — Kanun hükümlerine uyulmadıkça, bir insanın yakalanması, hapsi, kontrolü, ya da ikamet veya yer değiştirme hürriyeti takyit edilemez.

Hiçbir insan işkence veya haysiyetini kırıcı muameleye maruz bırakılamaz.

Madde 32 — Kanunsuz suç ve ceza olmaz. Ancak kanunun tâyin ettiği fiillere ceza verilebilir.

Madde 33 — Cezalar şahsîdir.

Madde 34 — Maznun, suçu kanunî muhakemesinde sabit oluncaya kadar suçsuzdur. Muhakemede ona, müdafaa hakkını kullanması için zarurî imkânlar sağlanır.

Maznuna bedenî veya ruhî işkence yapılması yasaktır.

Madde 35 — İnanç hürriyeti mutlaktır. Devlet, umumî nizama veya adâba aykırı olmayan dinî ibadet hürriyetini, merî âdetlere göre korur.

Madde 36 — Fikir ve ilmî araştırma hürriyeti sağlanmıştır. Her insan, fikrini söz, yazı ve diğer yollar ile açıklama ve neşretme hakkına

sahiptir. Bütün bunlar, kanunun göstereceği şart ve durumlara uygun olmalıdır.

Madde 37 — Basın, baskı ve neşriyat hakkı, kanunun gösterdiği şart ve durumlara uygun olarak, sağlanmıştır.

Madde 38 — Meskene dokunulamaz. Kanunun tâyin ettiği hal ve şekil dışında, içinde oturanın izni olmadıkça, meskene girilemez.

Madde 39 — Mektup, telgraf ve telefon şeklindeki haberleşme hürriyetine dokunulamaz, gizliliği sağlanmıştır. Mektupların kontrolü ve gizliliğinin açıklanması ancak kanunda gösterilen haller ve usullerle mümkündür.

Madde 40 — Öğrenme, küveytlilerin hakkı olup, Devlet tarafından umumî nizam ve âdab dahilinde ve kanuna uygun olarak garanti edilir. Öğrenim, kanuna göre, ilk derecede mecburî ve parasızdır.

Bir kanun, okur - yazarsızlığın giderilmesi için gerekli plânları hazırlar.

Devlet, gençlerin bedenlen, ahlâken ve aklen inkişaf etmelerine hususî ehemmiyet verir.

Madde 41 — Her küveytli, çalışmak ve çalışma çeşidini seçme hakkına sahiptir.

Haysiyetin gerektirdiği ve umumî menfaatin icab ettirdiği çalışma, her vatandaşın vazifesidir. Devlet, vatandaşlara bunun imkânlarını ve âdil şartlarını hazırlamaya gayret sarfeder.

Madde 42 — Kanunun millî zaruretler için tâyin ettiği haller dışında ve âdil karşılık verilmeden kimseye mecburî çalışma yüklenemez.

Madde 43 — Millî esaslara müstenit ve barışçı vasıtalarla (gaye ile) dernek ve sendika kurma hürriyeti, kanunun tâyin ettiği hal ve şartlara uygun olarak, sağlanmıştır. Bir kimse herhangi bir dernek veya sendikaya girmeye zorlanamaz.

Madde 44 — Fertler, herhangi bir izin almadan veya önceden haber vermeden toplanma hakkına sahiptirler. Hususî toplantılarda hiçbir emniyet mensubu bulunamaz.

Umumî toplantılar, yürüyüşler ve kanunî toplanmalar, gaye ve vasıtaları barışçı ve âdaba aykırı olmamak şartıyla, kanunun gösterdiği şart ve hallere uygun olarak yapılabilir.

Madde 45 — Her şahıs âmme makamlarına imzası ile yazılı olarak başvurmak (hitab etmek) hakkını haizdir. Makamlara topluluk adına başvurmak, ancak kanunî hey'etler ve hükmi şahıslar tarafından yapılabilir.

Madde 46 — Siyasî mülteciler iade edilmezler.

Madde 47 — Vatan müdafaası mukaddes bir vazifedir. İfası vatandaşlar için bir şeref olan askerlik hizmetini bir kanun düzenler.

Madde 48 — Kanuna uygun olarak vergi ve mükellefiyetlerin ifası, vazifedir.

Kanun, geçim için zarurî olan en asgarî hadde zarar vermemek gayesi ile, küçük gelirleri vergiden muaf kılabilir.

Madde 49 — Umumî nizama uyma ve umumî âdaba hürmet gösterme, Küveyt'de oturan herkesin vazifesidir.

DÖRDÜNCÜ BAB

KUVVETLER

Birinci Fasıll

Genel Hükümler

Madde 50 — Hükümet sistemi, Anayasanın hükümlerine uygun olarak, kuvvetler arasında yardımlaşma ile birlikte, kuvvetler ayrılığına dayanır. Hiçbir makam, bu Anayasada kendisine verilen yetkilerinin tamamı veya bir kısmından vazgeçemez.

Madde 51 — Yasama kuvvetini Anayasaya uygun olarak, Şeyh ve Millet Meclisi kullanır.

Madde 52 — Yürütme kuvvetini, Anayasada gösterilen şekilde, Şeyh, Bakanlar Kurulu ve bakanlar kullanır.

Madde 53 — Yargı kuvvetini, Anayasanın hudutları dahilinde, Şeyh adına mahkemeler kullanır.

İkinci Fasıll

Devlet Başkanı

Madde 54 — Şeyh, Devletin Başkanıdır, şahsı masun olup, dokunulamaz.

Madde 55 — Şeyh, yetkilerini bakanları eliyle kullanır.

Madde 56 — Geleneksel iştişareden sonra Şeyh, Başbakanı tâyin ve vazifesinden affeder. Aynı şekilde, Başbakanın teklifi üzerine bakanları tâyin ve azleder.

Bakanların tâyini, Millet Meclisi üyeleri ve üye olmayanlar arasından yapılır.

Bakanların sayısı, Millet Meclisi üyelerinin üçte birini geçemez.

Madde 57 — Bakanlar Kurulununun teşkili, Millet Meclisinin her yasama döneminin başında, bir evvelki maddede gösterildiği şekilde tekrarlanır.

Madde 58 — Başbakan ve bakanlar Şeyh'e karşı Devletin genel siyasetinden, her bakan da yine Şeyh'e karşı bakanlığının faaliyetlerinden mes'uldür.

Madde 59 — Dördüncü maddede işaret edilen kanun, Şeyh'in Anayasadaki yetkilerini kullanması için gerekli şartları gösterir.

Madde 60 — Şeyh yetkilerini kullanmadan evvel, Millet Meclisi önünde, özel bir oturumda şu yemini yapar :

“Anayasa ve Devlet kanunlarına hüürmet edeceğime, halkın hüürriyet, menfaat ve mallarını koruyacağıma, vatanın istiklâl ve ülkenin selâmetini koruyacağıma Allah - u Azim - üş - Şân üzerine yemin ederim”.

Madde 61 — Şeyh, şeyhlik (ülke) dışında bulunduğu, Veliahd'ın da mazereti olduğu esnada, yetkilerini kullanmak için, Kraliyet Emirnamesi ile birini kendisine vekil tâyin eder. Bu Emirname, bu yetkileri onun namına kullanmak, ya da sahasını sınırlandırarak kullanmak için de tanzim edilebilir.

Madde 62 — Şeyh'in Vekilliğinin şartları, bu Anayasanın 82. maddesinde belirtilen şartlardır. Vekil, bakan veya Millet Meclisi üyesi ise, Şeyh'e vekilliği müddetince, bakanlık veya Meclis çalışmalarına katılamaz.

Madde 63 — Şeyh'in Vekili yetkilerini kullanmağa başlamadan önce, Millet Meclisinin özel bir oturumunda, 60 ıncı maddedeki yemini “Şeyh'e sadıkane bağlı kalacağıma” ibaresini ekleyerek yemin eder.

Millet Meclisi toplantı halinde değilse, adı geçen yemin Şeyh'in önünde yapılır.

Madde 64 — Şeyh'in Vekili için bu Anayasanın 131 inci maddesindeki hükümler işler.

Madde 65 — Şeyh kanun teklifi ile bunları tasdik ve neşretme hakkını haizdir. Neşir, Millet Meclisince kanunun ona verilmesinden itibaren otuz gün içinde yapılır; âcil hallerde bu müddet yedi güne indirilir. İsti'câl vasfı, Millet Meclisi tarafından, Meclis üye tam sayısının çoğunluğunun kararı ile verilir.

Resmî tatil günleri neşir müddetine dahil edilmez.

Devlet Başkanı, tekrar görüşmek üzere iade etmezse, neşir için belli olan müddetin geçmesinden sonra, kanun tasdik edilmiş sayılır ve neşredilir.

Madde 66 — Kanun tasarısının tekrar görüşülmesinin talebi gerekçeli bir kararname ile olur. Millet Meclisi, üye tam sayısının üçte ikisiyle tekrar kabul ederse, Şeyh onu, kendisine gelişinden başlayarak otuz gün içinde tasdik ve neşreder. Bu çoğunluk sağlanamazsa, o kanunun aynı toplantı devresinde görüşülmesinden vazgeçilir. Millet Meclisi bir diğer birleşimde bu tasarımı kabul ederek iade ederse, Şeyh, kendisine tebliğinden itibaren otuz gün içinde tasdik ve neşreder.

Madde 67 — Silâhlı Kuvvetlerin başkanı ve kanuna göre, subayları tâyin ve azleden Şeyh'tir.

Madde 68 — Şeyh, müdafaa harbini Kraliyet Kararnamesi ile ilân eder; tecavüz harbi yasaktır.

Madde 69 — Şeyh, kanunun tâyin ettiği zarurî hallerde, ve bu kanda gösterilen usuller ile, Sıkı Yönetim ilân eder. Sıkı Yönetim bir Kraliyet Kararnamesi ile ilân edilir. Bu kararname, Sıkı Yönetimin tatbikini kabul için, on beş gün içinde Millet Meclisine sunulur. Şâyet bu, Meclisin feshedilmiş zamanına raslarsa, takdim, yeni Meclisin ilk toplantısında yapılır.

Sıkı Yönetimin devamı, Meclisin üye tam sayısının çoğunluğuyla vereceği karara bağlıdır.

Her halükârda, bu muamele, yukarıdaki şartlarla, her üç ayda bir defa, Millet Meclisine takdim edilmek icabeder.

Madde 70 — Şeyh, Kraliyet Kararnamesi ile andlaşmalar yapar ve münasip bir bildiri (beyan) ilâvesi ile Millet Meclisine derhal bildirir. Andlaşmalar, imzalanma, tasdik ve Resmî Gazetede neşirden sonra kanun kuvvetini kazanırlar.

Barış ve ittifak andlaşmaları ile Devlet arazisine, tabii servetlerine, hâkimiyet hakkına, vatandaşların genel ve özel haklarına taallûk eden andlaşmalar, ticarî denizcilik ve ikamet andlaşmaları ve Devlet Hazinesine Bütçede mevcut olmayan bir borç yükleyen veya Küveyt kanunlarında değişiklik ihtiva eden andlaşmaların tatbiki bir kanunla ilânına bağlıdır.

Hiçbir halde, açık şartlara aykırı gizli şartlar ihtiva eden andlaşmalar yapılamaz.

Madde 71 — Millet Meclisi toplantı devrelerinin arasında veya fesih halinde, geciktirilmesi caiz olmayan âcil tedbirlerin alınması icab ederse, Şeyh bu mevzuda kanun kuvvetinde olan ve Anayasaya veya Bütçe Kanunundaki malî hükümlere aykırı olmamak şartıyla, Kraliyet Kararnameleri ısdar edebilir.

Bu kararnameler, Meclis toplantı halinde ise, neşrinden itibaren on beş gün içinde, feshedilmişse veya yasama dönemi sona ermiş ise, ilk toplantısında Millet Meclisine sunulmak icab eder. Şâyet sunulmazsa, kanun kuvvetinde kararname vâsı ve geçmişteki tesirleri ortadan kalkar ve bunun için ayrı bir karar neşredilmesine ihtiyaç yoktur. Şâyet sunulup da, Meclis kabul etmezse, kanun kuvvetinde vâsı ve geçmişteki tesiri ortadan kalkar. Ancak Meclis, geçmişteki tatbikatı tasdik eder veya diğer bir şekilde, husule gelmiş neticelerini ortadan kaldırmaya karar verebilir.

Madde 72 — Şeyh, kanunların tatbiki için gerekli olan ve onları tâdil, ta'til veya tatbikatdan kaldırmayan tüzükler yapar. Bir kanun, kanun tatbiki için gerekli olan tüzüklerin ısdarına ait kararnamenin yollarını gösterir.

Madde 73 — Şeyh, kanunlara aykırı olmamak üzere, zabıta, âmme menfaatini koruyucu ve genel idare için gerekli olan tüzükleri kararnameler ile yapar.

Madde 74 — Şeyh, kanuna uygun olarak, sivil ve askerî memurlar ile, yabancı devletler nezdindeki diplomatik mümessilleri tâyin ve azleder ve kendi nezdindeki yabancı temsilcileri kabul eder.

Madde 75 — Cezaları af veya hafifletmeye Şeyh yetkilidir. Ancak genel af, bir kanunla ve affın teklifinden önce işlenmiş suçlar için çıkarılabilir.

Madde 76 — Şeyh, kanuna uygun olarak, şeref madalyaları verebilir.

Madde 77 — Paralar, kanuna uygun olarak, Şeyh adına basılır.

Madde 78 — Devlet Başkanı, makamına geçişinde, bir kanun, başta kaldığı müddet için, senelik tahsisatını tesbit eder.

Ü ç ü n c ü F a s ı l

Yasama Yetkisi

Madde 79 — Millet Meclisinin kabulü ve Şeyh'in tasdiki olmadan kanunlar ilân edilmez.

Madde 80 — Millet Meclisi genel, gizli ve tek dereceli olan ve seçim kanununun gösterdiği hükümlere uygun olarak yapılan seçimle seçilen elli üyeden meydana gelir.

Bakanlar, Millet Meclisine seçilmiş üye sayılmayıp, yetki ve vazifeleri icabı Meclisin üyesidirler.

Madde 81 — Seçim çevreleri kanunla tâyin edilir.

Madde 82 — Millet Meclisine üye olmak için şu şartlar aranır :

A — Kanuna göre, aslî olarak Küveyt vatandaşı olmak,

B — Seçim kanununa göre, seçmenlik şartlarını haiz olmak,

C — Seçim günü, milâdî takvimle, 30 yaşından aşağı olmamak,

D — Arabça okuyup yazabilir olmak.

Madde 83 — Millet Meclisinin müddeti, ilk toplantısından itibaren milâdî takvimle, dört senedir. 107 inci madde hükmüne uyularak, bu müddetin bitiminden evvel altmış gün içinde yenileme yapılır.

Üyelik müddeti bitenlerin tekrar seçilmeleri mümkündür.

Yasama döneminin uzatılması, ancak harb halinde ve bir kanunla olur.

Madde 84 — Müddeti bitmeden herhangi bir sebeple yeri boşalan bir üyenin yerine, Meclisin bu boşalmayı ilân etmesi tarihinden iki ay içinde birisi seçilir. Yeni üyenin müddeti selefinin müddetinin bitimine kadardır.

Meclisin yasama döneminin bitmesine altı ay kala boşalma olursa, yerine seçim yapılmaz.

Madde 85 — Meclisin senelik toplantı devresi sekiz aydan az olamaz ve bu devre Bütçenin kabulünden önce kesilemez.

Madde 86 — Meclis normal toplantı devresini, her yılın Ekim ayı içinde Şeyh'in dâveti ile yapar. Şâyet Kraliyet Kararnamesi, mezkûr ayın başlamasından önce ilân edilmezse, toplantı bu ayın üçüncü Cumartesi günü saat dokuzda yapılacak kabul edilir. Bu gün resmî tatil gününe tesadüf ederse, Meclis bu tatili takip eden günün sabahı toplanır.

Madde 87 — Son iki maddenin hükümlerinden sarf - ı nazar, Şeyh, Millet Meclisini, Meclis genel seçimlerinin sona ermesini takip eden iki hafta zarfında, seçim sonrası ilk toplantıya dâvet eder. Şâyet bu müddet içinde Kraliyet Kararnâmesi yayımlanmazsa, Meclis, geçen madde hükmüne uyararak, adı geçen iki haftayı takip eden günün sabahı toplantı için dâvet edilmiş sayılır.

Şâyet Meclisin toplantı tarihi, Anayasanın 86 inci maddesinde belirtilen senelik müddetinden sonra ise, 85 inci maddedeki müddet, adı geçen iki müddet arasındaki fark kadar azaltılır.

Madde 88 — Şeyh zaruret görür yahut üyenin çoğunluğu talep ederse, Meclisi Kararname ile fevkalâde toplantıya dâvet eder.

Meclis fevkalâde toplantı devresinde, bakanların muvafakat etmesi dışında görüşmek için toplandığı mes'ele dışındaki mes'eleler ile uğraşamaz.

Madde 89 — Şeyh, normal ve fevkalâde toplantı devrelerinin sona erdiğini ilân eder.

Madde 90 — Toplantısı kararlaştırılan yer ve zaman dışında Meclisin yaptığı bütün toplantılar, kanun hükmü icabı, bâtıldır.

Madde 91 — Millet Meclisi üyeleri, Meclis ve komisyonlarındaki çalışmalarına başlamadan evvel, Meclis önünde, alenî bir toplantıda şu yemini yaparlar :

“Vatana ve Şeyh'e sâdık kalacağıma, Anayasa ve devlet kanunlarına hürmet edeceğime, halkın hürriyet ve menfaat ve mallarını koruyacağıma ve faaliyetlerimi doğruluk ve dürüstlük ile ifa edeceğime Allah - u Azim - üş - Şân üzerine yemin ederim”.

Madde 92 — Millet Meclisi ilk toplantı celsesinde ve kendi devresi müddetince, üyelerinin arasından Başkan ve Başkan Vekilini seçer. Şâyet ikisinden biri makamını boşaltırsa, makamını boşaltan için, müddetinin sonuna kadar bir seçim yapar.

Bütün hallerde seçimler, hazır olanların mutlak çoğunluğu ile yapılır. Şâyet bu çoğunluk birinci def'ada sağlanamazsa, seçim, en çok oy almış iki aday arasında yapılır. Oylarında birbirine eşitlik olursa, ikinci bir seçime katılırlar. Bu seçimde nisbî çoğunluk ile seçim neticelendirilir. Nisbî çoğunluk elde edilmesinde, birden fazla eşitlik olursa, seçim, aralarında kur'a ile tamamlanır.

Seçim için yapılan ilk oturuma en yaşlı üye başkanlık yapar.

Madde 93 — Meclis, senelik toplantısının ilk haftasında, çalışma için gerekli komisyonları teşkil eder. Bu komisyonların, meclisin tâtîl olduğu sırada, toplandığı zaman takdim etmek üzere, yetkilerini kullanmaları caizdir.

Madde 94 — Millet Meclisi oturumları alenîdir. Hükûmetin, Meclis Başkanının veya on üyenin talebi üzerine, gizli oturum yapmak caizdir. Bu talebin münakaşası gizli oturumda yapılır.

Madde 95 — Millet Meclisi, üyelerinin seçiminin sıhhatini kontrol eder. Bir seçimin iptali, Meclis üye tam sayısının çoğunluğunun kararı ile mümkündür. Bir kanunla bu yetki kazaî bir makama verilebilir.

Madde 96 — Üyesinin istifasını kabule Millet Meclisi yetkilidir.

Madde 97 — Millet Meclisi toplantısı için üyelerin yarısından bir fazlasının huzuru şarttır. Özel bir çoğunluk arandığı haller dışında, kararlar hazır olan üyelerin mutlak çoğunluğu ile alınır.

Oyların eşit olması halinde, üzerinde görüşülen mes'elenin reddedildiği kabul edilir.

Madde 98 — Her Bakanlar Kurulu, kuruluşundan hemen sonra, programını Meclise sunar; Meclis bu program hakkındaki görüşlerini bildirmeye yetkilidir.

Madde 99 — Millet Meclisi üyelerinden her biri, Başbakan ve bakanlara, yetkileri dahilindeki hususlarda, izah etmesi için sual tevcih edebilir. Sadece suali soranın, cevaba cevap vermeğe hakkı vardır.

Madde 100 — Millet Meclisinin her bir üyesi, Başbakan ve bakanlara, yetkileri dahilindeki hususlarda gensoru tevcih edebilirler.

Gensoru üzerinde münakaşalar, âcil haller ile, bakanın muvafakat etmesi hali dışında, ancak takdimlerini takip eden iki gün sonra cereyan edebilir.

Anayasanın 101 ve 102 inci madde hükümlerine uyularak, Mecliste gensoru, Bakanlar Kurulundan güven oyu istemeye yol açabilir.

Madde 101 — Her bakan Millet Meclisine karşı bakanlığının işlerinden dolayı mes'uldür. Meclisin güvensizlik oyu verdiği bakanlardan biri, bakanlıktan, güvensizlik kararının (oyunun) verilmesinden itibaren azledilmiş sayılır ve derhal istifasını verir. Bir bakan hakkında güven oylaması, ancak kendisinin istemesi veya on üyenin, gensorunun münaka-

şasının neticesi olarak talep etmesi üzerine yapılabilir. Meclis bu talep üzerine yedi gün geçmedikçe, kararını veremez.

Bir bakana güvensizlik verilmesi, bakanlar hariç, Meclis üye tam sayısının çoğunluğu ile mümkündür. Bakanlar güven oylamasına katılmazlar.

Madde 102 — Başbakan herhangi bir bakanlığı üzerine alamadığı gibi, Millet Meclisinde onun hakkında güven de isteyemez.

Millet Meclisi bir evvelki maddede belirtilen yol ile, Başbakan ile yardımlaşma imkânı görmez ise, mes'eleyi Devlet Başkanına sunar. Şeyh, bu halde, ya Başbakanı azil ve yeni bakanları tâyin eder, ya da Millet Meclisini fesheder.

Fesih halinde, yeni Meclis çoğunluğu ile, adı geçen Başbakan ile yardımlaşamayacağına karar verirse, Başbakan, bu mevzudaki karar tarihinden itibaren azledilmiş sayılır ve yeni bakanlar seçilir (teşkil edilir).

Madde 103 — Başbakan veya bakanlardan biri, herhangi bir sebeple makamından ayrılırsa, halefinin tâyinine kadar, zarurî (âcil) işlerine devam eder.

Madde 104 — Şeyh, Millet Meclisinin senelik toplantı devresini açar ve memleketin durumunu, geçmiş sene içinde cereyan eden umumî ehemmiyeti haiz işler ile hükûmetin yeni sene içinde yapmayı düşündüğü plân ve ıslâhat hakkında bilgileri ihtiva eden Krallık Hitabını irâd eder.

Şeyh açış veya Kraliyet Hitabı için Başbakanı vekil tâyin edebilir.

Madde 105 — Millet Meclisi, üyelerinin arasından, Kraliyet Hitabına Meclisin düşünce ve temennisini ihtiva eden cevap tasarısını hazırlamak için bir komisyon seçer (teşkil eder). Cevap, Meclis tarafından kabul edildikten sonra Şeyh'e sunulur.

Madde 106 — Şeyh bir ayı geçmemek üzere, Meclisin toplantısını, Kararname ile geri bırakabilir. Hükûmetin muvafakati olmaksızın, bir toplantı devresi içinde ve bir defadan fazla geri bırakılamaz. Geri bırakılan müddet, toplantı zamanı (devresi) içinde sayılmaz.

Madde 107 — Şeyh, Millet Meclisini fesih sebeplerini belirten bir Kararname ile feshedebilir. Aynı sebepten ikinci bir defa fesih caiz değildir.

Meclis feshedilirse, fesih tarihinden itibaren, iki ayı geçmeyen bir müddet içinde, yeni meclisin seçimlerinin yapılması gerekir.

Bu müddet içinde seçimler yapılmazsa, feshedilen Meclis, Anayasanın kendisine verdiği bütün yetkileri geri alarak, feshedilmemiş gibi, derhal toplanır ve yeni Meclis seçilinceye kadar çalışmasına devam eder.

Madde 108 — Meclis üyesi bütün milleti temsil eder ve umumî menfaati gözetir; Meclisde ve komisyonlarda çalışırken üstünde hiçbir heyetin yetkisi yoktur.

Madde 109 — Millet Meclisi üyeleri kanun teklifinde bulunabilirler. Bir üyenin yaptığı ve Millet Meclisinin reddettiği bir kanun tasarısı, aynı toplantı devresi içinde ikinci def'a sunulamaz.

Madde 110 — Millet Meclisi üyesi, Meclisde verdiği rey ve ileri sürdüğü fikirlerde serbesttir. Hiçbir halde bunlardan dolayı muaheze edilemez.

Madde 111 — Suç üstü hali dışında, bir üye hakkında, toplantı devresi sırasında, arama, kontrol, yakalama, hapis veya herhangi diğer bir cezaî tedbir alınması, Meclisin iznine bağlıdır. Yukarıdaki cezaî tedbirlerin alındığı, Meclise, toplantısı esnasında haber verilmek icap eder. Aynı şekilde, Meclisin toplantı halinde olmadığı bir sırada üyelere herhangi birinin aleyhine alınmış herhangi bir tedbirin ilk toplantıda Meclise bildirilmesi icap eder. Herhalde, Meclis kararını, izin talebinin geliş tarihinden itibaren bir ay içinde vermezse, izin verilmiş sayılır.

Madde 112 — Beş üye tarafından Millet Meclisinin, bu mes'eledeki hükûmetin siyasetinin açıklanması ve münakaşası ve bu mevzuda fikirlerin belirtilmesi için umumî görüşme açılmasını isteyebilirler. Diğer üyelerin münakaşaya katılma hakları vardır.

Madde 113 — Millet Meclisi umumî mes'elelerde hükûmete arzunu bildirebilir. Şâyet hükûmet buna cevap veremezse, Meclise bunun sebeplerini bildirmeye mecburdur. Meclis, hükûmetin cevabına bir defa karşılık verebilir.

Madde 114 — Millet Meclisi, Meclisin yetkisine giren herhangi bir mes'elede tahkikat yapması için, her zaman bir komisyon teşkil veya bir veya birden fazla üyesini vazifelendirebilir. Bakanlar ve bütün devlet memurları kendilerinden istenen delil, vesika ve beyanları vermek mecburiyetindedirler.

Madde 115 — Meclis senelik komisyonları arasında, vatandaşların Meclise gönderdikleri dilekçe(*) ve şikâyetleri tetkik etmek üzere özel

(*) "Dilek" olması veya bu mânada anlaşılması icap eder.

bir komisyon teşkil eder. Komisyon mes'eleyi yetkisi bakımından inceler ve dilekçe sahibini neticeden haberdar eder.

Millet Meclisi üyesinden biri kazai veya icrai makamlardan birinin işine müdahale edemez.

Madde 116 — Başbakan ve bakanlar, Millet Meclisinde istedikleri zaman konuşabilir, yüksek Devlet memurlarını yanlarına yardımcı alabilir, ya da onları vazifelendirebilirler. Meclis, bakanlığına taallük eden bir mes'elenin münakaşasında, o bakanın bulunmasını isteyebilir. Bakanlar, Meclis oturumlarında, başbakan veya birkaç bakan kanalı ile kendisini temsil ettirmeğe mecburdur.

Madde 117 — Millet Meclisi, Meclis ve komisyonlarındaki çalışmanın seyrini, münakaşa usulü, oylama, soru, gensoru ve Anayasada kendisine tanınan yetkilerin (kullanış) usulünü gösteren İctüzüğünü yapar. İctüzük Meclis veya komisyonlarına meşrû bir mazaret olmadan muhalefet edenlerin cezalarını gösterir.

Madde 118 — Millet Meclisinin iç nizamını koruma Başkanın vazifesidir. Meclisin, Başkanın emri ile hareket eden hususî muhafızı vardır.

Başkanın talebi olmadıkça herhangi bir silâhlı kuvvetin Meclise girmesi veya kapısının yakınında durması yasaktır.

Madde 119 — Bir kanun Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekili ve üyelerinin tahsisatlarının mikdarını belirtir. Bu tahsisatların değiştirilmesi halinde, değişiklik, ancak gelecek yasama döneminde tatbik edilir.

Madde 120 — Anayasaya göre caiz olması halleri dışında, Millet Meclisi üyeliği ile Devlet memurluğu birleştirilemez. Bu halde, üyelik tahsisatı ile, memurluk maaşlarının birleştirilmesine gidilemez.

Kanun birleştirilmenin caiz olmadığı diğer halleri gösterir.

Madde 121 — Bir Millet Meclisi üyesi, üyeliği esnasında, bir şirketin idare hey'etine tâyin edilemez, hükûmetin yaptığı mukavelelere veya kamu teşebbüslerine katılamaz.

Üye bu müddet içinde, arttırma veya eksiltme ile alenî olarak, ya da cebrî istimplâk usulünün tatbiki dışında, Devletin bir malını satın alamaz, kiralayamaz veya ona bir malını kiralayamaz, yahut satamaz, ya da trampa yapamaz.

Madde 122 — Millet Meclisi üyelerine, üyelikleri devamınca madalya verilemez. Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşan resmî vazifeler gören üyeler bundan hariçtir.

D ö r d ü n c ü F a s ı l

Yürütme Yetkisi

Birinci Kısım : Bakanlıklar

Madde 123 — Bakanlar Kurulu Devlet menfaatlerini idare eder, hükümetin umumî siyasetini tesbit eder ve tatbikine çalışır ve Devlet dairelerindeki işlerin seyrini kontrol eder.

Madde 124 — Bir kanun, Başbakan ve bakanların maaşlarını tesbit eder.

Bu hükme aykırı olmadıkça, bakanlar hakkındaki diğer özel hükümler, Başbakan hakkında da tatbik edilir.

Madde 125 — Bu Anayasanın 82 inci maddesinde belirtilen şartlar Bakan olanlar için de tatbik edilir.

Madde 126 — Başbakan ve Bakanlar yetkilerini kullanmaya başlamadan Şeyh'in önünde 91 inci maddedeki yemini yaparlar.

Madde 127 — Başbakan, Bakanlar Kurulunun oturumlarını Başkan olarak idare ve çeşitli bakanlıklar arasındaki işbölümünü kontrol eder.

Madde 128 — Bakanlar Kurulunun görüşmeleri gizlidir, kararlar üyelerin çoğunluğunun huzuru ve hazır olanların çoğunluğunun muvafakati ile alınır. Reylerin eşit olması halinde, başkanın olduğu taraf tercih edilir.

İstifa etmedikçe, azınlık, çoğunluğun reyi ile bağlıdır.

Kraliyet Kararnamelerinin neşrini icab eden hallerde, kararlar, tasdik için Şeyh'e sunulur.

Madde 129 — Başbakanın istifa veya vazifesinden affı, diğer bakanların da istifa veya vazifelerinden affını icab ettirir.

Madde 130 — Her bakan bakanlığının işleri üzerinde kontrolünü yapar ve burada hükümetin genel siyasetini tatbik ettiği gibi, bakanlığına istikamet verir ve bunun tatbikini de kontrol eder.

Madde 131 — Hiçbir bakan, bakanlıkta bulunduğu sırada, herhangi bir resmî vazife kabul edemez veya dolaylı da olsa, serbest bir meslek veya san'at, ticarî, ya da malî bir işe teşebbüs edemez. Aynı şekilde, hükümetin yaptığı mukavelelere veya kamu müesseselerine katılamaz,

yahut bakanlık ile herhangi bir şirketin idare hey'eti üyeliğini birleştiremez.

Aynı şekilde, bu müddet içinde, alenî arttırma yoluyla da olsa, Devletin bir malını satın alamaz veya kiralayamaz, ya da malından bir şeyi ona kiralayamaz ve satamaz veya trampa yapamaz.

Madde 132 — Özel bir kanun bakanların vazifelerini ifadaki suçlarını gösterir, itham ve muhakeme yollarını belirtir ve muhakemeye yetkili makamı gösterir. Bu hükümler, onların işledikleri âdi fiil ve suçlardan dolayı diğer kanunların tatbikine ve bunlara terettüp eden hukukî mes'uliyete engel olamaz.

Madde 133 — Bir kanun kamu müesseselerini ve belediye idare hey'etlerinin, Devletin yöneltme ve kontrolü altındaki bağımsızlığının garantisini düzenler.

İkinci Kısım : Malî İşler

Madde 134 — Veriglerin konulması, değiştirilmesi ve kaldırılması ancak kanunla olur. Kanunda gösterilen haller dışında, kimse vergileri tamamı veya bir kısmından muaf tutulamaz. Hiç kimse kanunun hudutları içindeki vergi, resim ve mükellefiyet dışında bir şey ile mükellef tutulamaz.

Madde 135 — Kanun kamu mallarının tahsili ve sarf usulünü gösterir.

Madde 136 — Genel istikraz kanunla yapılır. Devlet, kanunla, ya da bu maksat ile Bütçe Kanunu ile kabul edilen tahsisat çerçevesinde borç alabilir veya kanun icabı borca kefil olabilir.

Madde 137 — Kamu müesseseleri ve mahallî kamu hükmî şahısları kanuna uygun olarak borç alabilir veya borca kefil olabilirler.

Madde 138 — Kanun, Devlet malının muhafazası, idaresi ve sarf şartlarını ve bu mallardan vazgeçmenin mümkün olduğu hallerin hududunu gösterir.

Madde 139 — Malî sene kanunla tâyin edilir.

Madde 140 — Devlet (*), Devlet gelirleri ve sarfiyatını içine alan senelik bütçe tasarısını hazırlar ve malî senenin bitiminden en geç iki ay evvel tetkik ve kabulü için Millet Meclisine sunar.

(*) "Hükümet" veya "Bakanlar Kurulu" şeklinde olması veya anlaşılması icab eder.

Madde 141 — Millet Meclisinde bütçe müzakeresi fasıl fasıl yapılır. Umumî gelirlerden birinin herhangi bir masrafa, herhangi bir şekilde tahsisi ancak kanunla mümkündür.

Madde 142 — Masrafın bünyesi icab ettirirse, kanun, muayyen bir meblâğın bir seneden fazla bir müddet için tahsisini düzenleyebilir. Bu, ya gelecek sene bütçesinde bütün bunlar için özel tahsisat dercedilmesi, ya da bir malî seneden fazla müddet için istisnaî bütçe yapılmak suretiyle olur.

Madde 143 — Bütçe Kanunu, yeni vergiler konulması, mevcut vergilerin arttırılması yahut mer'î kanunlardan birinin değiştirilmesi yahut bu Anayasanın çıkarılmasını emrettiği bir kanunun çıkarılmasına mâni olma yolunda hüküm ihtiva edemez.

Madde 144 — Genel Bütçe Kanunla yapılır.

Madde 145 — Bütçe Kanunu malî sene başlangıcına kadar yapılmazsa, gelecek senenin bütçesi, yenisi çıkıncaya kadar tatbik edilir; mezkûr senenin sonuna kadar mer'î kanunlara uygun olarak gelirler toplanır, masraflar yapılır.

Şâyet Millet Meclisi Bütçenin fasıllarını kabul etmişse, bu fasıllar tatbik edilir.

Madde 146 — Bir meblâğın bütçenin bir faslından diğer bir faslına nakli gibi, Bütçede olmayan bir masrafın yapılması ile, yapılan tahminleri aşan bir masrafın yapılması da kanunla mümkündür.

Madde 147 — Bütçe ve onu değiştiren kanunlarda mevcut masraf ve tahminlerin en azı aşılamaz.

Madde 148 — Kanun, umumî - müstakil ve katma bütçeleri düzenler. Bunlar hakkında Devlet Bütçesinin özel hükümleri tatbik edilir.

Madde 149 — Geçen senenin Devlet malî idaresi kesin hesabı, görüşmesi ve kabul etmesi için, malî senenin bitimine dört ay kala Millet Meclisine sunulur.

Madde 150 — Hükûmet, her toplantı yılında en az bir defa olmak üzere, Millet Meclisine Devletin malî durumu hakkında beyanda bulunur.

Madde 151 — Kanun malî murakabe yapacak bir Divan kurar; Kanun onun bağımsızlığını sağlar. Divan, Millet Meclisine bağlı olarak çalışır ve gerek hükûmete ve gerekse Millet Meclisine, gelirlerin tahsili ve masrafların yapılmasının bütçe dahilinde olmasını kontrol ederek, yar-

dımcı olur. Divan, hükûmete ve Millet Meclisine çalışma ve düşüncelerini ihtiva eden senelik bir rapor verir.

Madde 152 — Tabii servet gelirlerinin veya umuma ait yerlerin her türlü işletme mukaveleleri kanunla ve mahdut bir zaman için yapılır Araştırma, keşif ve tahakkuk işlerinde aleniyet ve rekabeti kolaylaştıran hazırlık tedbirleri sağlanır.

Madde 153 — Her türlü tekelcilik kanunla ve mahdut bir zaman için verilir.

Madde 154 — Kanun, para ve banka işlerini düzenler ve ölçü, tartı ve terazi işlerini tesbit eder.

Madde 155 — Kanun, Devlet hazinesinden ödenen maaş, avans, yardım ve tahsisat işlerini düzenler.

Madde 156 — Kanun, âmme hükmî şahsiyetini haiz mahallî müesseseler ve hey'etlerin bütçelerine ve sene sonu kesin hesaplarına ait özel hükümler koyar.

Üçüncü Kısım : Askerî İşler

Madde 157 — Barış Devletin hedefidir. Vatanın kurtarılması, her vatandaşın boynunun borcudur ve büyük arab ülkesinin kurtuluşunun bir parçasıdır.

Madde 158 — Askerlik hizmetini kanun düzenler.

Madde 159 — Kanuna uygun olarak, silâhlı ve genel emniyet kuvvetlerini kuran yalnız Devlettir.

Madde 160 — Genel ve özel mükellefiyetleri kanun düzenler.

Madde 161 — Kanuna göre, müdafaa ve vatanın selâmeti işlerine bakan ve silâhlı kuvvetleri kontrol eden Yüksek Müdafaa Konseyi kurulur.

B e ş i n c i F a s ı l

Yargı Yetkisi

Madde 162 — Yargının şerefi ve hâkimlerin nezaheti ve adaletleri Devletin temeli ve hak ve mükellefiyetlerin garantisidir.

Madde 163 — Yargı faaliyeti esnasında hâkimin hiçbir cihetle üstünde makam yoktur. Adaletin seyrine müdahale edilemez. Kanun, yar-

gının bağımsızlığını sağlar ve hâkimlerin garantilerini ve buna ait özel hükümler ile azil için kabiliyetsizlik hallerini gösterir.

Madde 164 — Kanun, mahkemelerin çeşit ve derecelerini belirtir ve vazife ve yetkilerini gösterir; Sıkı Yönetim hali dışında askerî mahkemelerin yetkileri, kanunun kabul ettiği sınırlar içinde, silâhlı ve emniyet kuvveti mensuplarınca işlenen askerî suçlara inhisar ettiren hüküm sevkeder.

Madde 165 — Kanunun gösterdiği haller dışında mahkemelerin oturumu alenîdir.

Madde 166 — Yargı (yargı yoluna başvurma) hakkı, insanlara sağlanmış olup, kanun bu hakkın kullanılabilmesi için gerekli hâl ve usulleri gösterir

Madde 167 — Savcılık âmme dâvalarını toplum adına açar, mahkeme zabıtlarının tutulmasını kontrol eder, ceza kanunlarının tatbiki ile suçluların yakalanmasını sağlar. Kanun bu kuruluşu düzenler, yetkilerini gösterir ve yaptıkları vazifenin özel şartlarını ve garantisini belirtir.

Kanunun gösterdiği durumlara göre, umumî emniyet bakımlarından âmme dâvasının açılması, istisnaî olarak genel emniyet makamlarına verilebilir.

Madde 168 — Hâkimler için kanunun tanzim ettiği ve yetkilerini gösterdiği Yüksek Adalet Konseyi kurulur.

Madde 169 — Kanun idarî ihtilâfların görülmesini, mahkemenin bir dairesine, ya da kanunun bünyesini ve kanuna muhalif idarî kararlar hakkında ilga ve bozma yetkilerini de içine alan, kazaî faaliyetini kullanma şeklini göstereceği bir özel mahkemeye bırakır.

Madde 170 — Kanun bakanlıklara ve kamu müesseselerine görüş bildirmek için bir Hey'et kurar. Bu hey'et kanun teklifleri ve tüzüklerin şeklini formüle eder, Devleti ve resmî kuruluşları mahkemeler önünde temsil eder.

Madde 171 — Kanunla, idarî kaza ve son iki maddede belirtilen mütalâa ve kanunlara şekil verme ile vazifeli Devlet Şûrası kurulabilir.

Madde 172 — Bir kanun yargı mercileri arasındaki yetki ve hüküm uyuşmazlığının çözümünü düzenler.

Madde 173 — Kanun, kanun ve tüzüklerin Anayasaya uygunluğuna ait ihtilâflara bakmağa yetkili yargı mercilerinin yargı sahasını tanzim ve yetki ve tatbik edecekleri usulü gösterir.

Kanun, bu yargı merciinin önünde kanun ve tüzüklerin Anayasaya uygunluğu hususunda hükûmetle, bu hususta yetkili olanların (taraf olma) hakkını teminat altına alır.

Mezkûr makam, bir kanun veya tüzüğün Anayasaya aykırı olduğuna karar verirse, bâtil olur.

BEŞİNCİ BAB

UMUMÎ VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

Madde 174 — Şeyh veya Millet Meclisinin üçte bir üyesi, bu Anayasanın bir veya birden çok hükmünü değiştirme veya ilgası yahut ona yeni hükümler ilâvesi ile ıslahı için, teklifte bulunabilir.

Şeyh ve Millet Meclisinin üye tam sayısının çoğunluğu ıslahın prensibini ve görüşülmesini kabul ederse, Meclis teklif edilen tasarıyı madde madde görüşmeye başlar (görüşür); kabulü için Meclis üye tam sayısının üçte ikisinin oyu şarttır. Ancak ıslahın yürürlüğü için, Şeyh'in onu tasdiki ve neşri gerekir. Bu durum, bu Anayasanın 65 ve 66 ıncı maddelerinden hariçtir.

Şâyet ıslah teklifi prensip veya görüşülme bakımından reddedilirse, bu reddin üzerinden bir sene geçmedikçe bu teklif yeniden sunulamaz.

Bu Anayasanın tatbikinden beş yıl geçmedikçe değiştirilmesi teklif edilemez.

Madde 175 — Şeyhliğin ünvanı veya hürriyet ve eşitliğin garantisini özel olarak arttırma yolunda ıslah olmadıkça, bu Anayasada belirtilen Küveyt Şeyhliğinin özel statüsü yahut hürriyet ve eşitlik prensibine ait hükümlerin ıslah gayesi ile değiştirilmesi teklif edilemez.

Madde 176 — Anayasada belirtilen Şeyh'in yetkilerinin ıslahı, ona vekil tâyin edildiği sırada, teklif edilemez.

Madde 177 — Bu Anayasanın tatbiki, Küveyt'i devletler ve milletlerarası teşekküllere bağlayan andlaşma ve ittifakları ile, ihlâl edilemez.

Madde 178 — Kanunlar, kabullerini takip eden iki hafta içinde Resmî Gazetede neşredilir ve neşirlerinden bir ay sonra yürürlüğe girerler. Kanundaki özel bir hüküm ile bu müddetin uzatılıp, kısaltılması mümkündür.

Madde 179 — Kanun hükümleri, ancak yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hadiseler tatbik edilirler, bu tarihten evvelki hadiseler tesirleri

yoktur. Ceza maddeleri dışındaki hususlarda, Millet Meclisinin üye tam sayısının çoğunluğu ile, kanuna bunun aksine hüküm konulabilir.

Madde 180 — Bu Anayasanın yürürlüğe girdiği sırada yürürlükte bulunan, kanunlar, tüzükler, kararnameler, emirnameler ve kararlar, bu Anayasada kabul edilen usule uygun olarak yapılan değişiklik veya il-gaya kadar ve Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olmamak şartiy-le, yürürlükte kalırlar.

Madde 181 — Kanunun gösterdiği hudut içinde Sıkı Yönetim hü-kümlerinin tatbiki dışında, bu Anayasanın hiçbir hükmü ta'til edilemez. Aynı şekilde bu esnada veya üyeleri koruma düşüncesi ile Millet Mec-lisinin toplantısı hiçbir şekilde ta'til edilemez.

Madde 182 — Bu Anayasa, Resmî Gazetede neşredilir ve toplanma-sı 1963 senesi Ocak ayını geçmeyecek olan Millet Meclisinin toplanması tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 183 — İntikal devri için Devletin esas yapısına ait 1962 se-nesinin 1 sayılı kanunu yürürlükte kalır; halen Kurucu Meclis üyesi olan-lar, mezkûr kanundaki işlerini, Millet Meclisinin toplantısına kadar, gör-meye devam ederler.

Küveyt Devleti Şeyhi
Abdullah El - Salim EL - SABAH

14 Cumad - el - Sani,
11 Kasım 1962 tarihinde
Yazlık Sarayda ilân edilmiştir.

Arapça aslından çeviren : Doç. Dr. Servet ARMAĞAN

KÜVEYT DEVLETİ ANAYASASI

F i h r i s t (*)

	Madde
BİRİNCİ BAB : DEVLET VE HÜKÜMET NİZAMI	1- 6
İKİNCİ BAB : KÜVEYT TOPLUMUNUN TEMEL DAYANAKLARI	7- 23
ÜÇÜNCÜ BAB : GENEL HAKLAR VE VAZİFELER	27- 49
DÖRDÜNCÜ BAB : KUVVETLER	50-173
Birinci Fasıl : Genel Hükümler	50- 53
İkinci Fasıl : Devlet Başkanı	54- 78
Üçüncü Fasıl : Yasama Yetkisi	79-122
Dördüncü Fasıl : Yürütme Yetkisi	123-161
<i>Birinci Kısım : Bakanlıklar</i>	123-133
<i>İkinci Kısım : Malî İşler</i>	134-156
<i>Üçüncü Kısım : Askerî İşler</i>	157-161
Beşinci Fasıl : Yargı Yetkisi	162-173
BEŞİNCİ BAB : UMUMİ VE GEÇİCİ HÜKÜMLER	174-183

(*) Çeviriyi asıl metinden yaptığımız için, bu metindeki ayırım isimlerini olduğu gibi muhafaza etmeyi uygun bulduk.